

ŠTO SE DEŠAVALO TIJEKOM SIJEČNJA I VELJAČE 2017.

1. Redovna sjednica Skupštine Udruge korporativnih pravnika
2. Prijedlog zakona o pravosudnom ispitu
3. Pilot projekt e-upis u zemljišne knjige
4. Test razmjernosti u parnicama za iseljenje neovlaštenih stanara
5. Europski nalog za blokadu računa
6. Prijedlog Zakona o postupcima naknade štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja

1. Redovna sjednica Skupštine Udruge korporativnih pravnika

Redovna sjednica Skupštine Udruge korporativnih pravnika održana je 24. veljače 2017. Na Skupštini je usvojeno godišnje izvješće o radu Nadzornog odbora Udruge i Godišnje financijsko izvješće za 2016. godinu.

2. Prijedlog zakona o pravosudnom ispitu

Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske u siječnju 2017. godine objavilo je Prijedlog Zakona o pravosudnom ispitu. Trenutno je materija koja se odnosi na pravosudni ispit regulirana Zakonom o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu (NN 84/08, 75/09).

Ističem da se o promjenama pravne regulative vezane uz pravosudni ispit govori već više od godinu dana te da nisu dostupne pouzdane informacije o tome hoće li i kada doći do izmjena.

Prijedlogom Zakona predviđeno je da uvjete za polaganje istog stječu osobe za završenim diplomskim sveučilišnim, odnosno integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem prava uz određene uvjete. U odnosu na sadašnje zakonsko rješenje, za korporativne pravnike otvaraju se dvije mogućnosti: stjecanje uvjeta za polaganje pravosudnog ispita nakon četiri godine obavljanja pravnih poslova (bez obavljanja prakse na sudu i slušanja teorijskog dijela), odnosno nakon tri godine obavljanja pravnih poslova (uz uvjet obavljanja prakse na sudu i bez obveze slušanja teorijskog dijela). Novost je i mogućnost da se zahtjev za obavljanje stručne prakse na sudu podnese predsjedniku suda nakon najmanje šest mjeseci obavljanja pravnih poslova, za razliku od trenutnog rješenja u kojem je potrebno prethodno raditi najmanje godinu dana na pravnim poslovima.

Prijedlog Zakona sadrži i novu organizaciju samog ispita: za razliku od trenutnog rješenja (izrada tri presude + usmeni dio), predviđeno je održavanje pisanog dijela ispita koji se sastoji od provjere pravnog znanja odgovorima na pitanja višestrukog izbora (na kojem kandidat mora ostvariti najmanje 75% točnih odgovora). U roku od 15 dana slijedi izrada dvaju pisanih zadaća iz pojedinih predmeta predviđenih Zakonom (ustavno uređenje i organizacija pravosuđa; građansko materijalno pravo; građansko postupovno pravo; kazneno materijalno i kazneno postupovno pravo; sustav državne uprave i upravno pravo; osnove sustava i prava EU). Naposljetku, kandidat polaže usmeni dio ispita koji se sastoji od ispitivanja iz šest grupa predmeta koje su prethodno navedene u tekstu.

Prijedlogom Zakona predviđeno je da su sadržaj pisanog dijela ispita i teme pisanih zadaća tajne.

Prijedlog Zakona predviđa mogućnost da kandidat koji na usmenom ispitu bude ocijenjen ocjenom "nije zadovoljio" iz jednog predmeta, po proteku najmanje mjesec dana, a najviše tri

mjeseca od dana polaganja usmenog ispita, pristupi polaganju popravnog ispita iz navedenog predmeta. Trenutno uređenje ne dozvoljava polaganje popravnog ispita.

Kandidat koji ne položi pravosudni ispit može ponovno polagati ispit po proteku šest mjeseci od dana polaganja, za razliku od sadašnjeg uređenja po kojem to pravo stječe po proteku četiri mjeseca od dana polaganja.

Za razliku od trenutnog uređenja po kojem kandidati na ispitu ostvaruju bodove (0-100), Prijedlogom Zakona predviđeno je da se kandidati ocjenjuju ocjenom "položio", "nije položio", odnosno "položio s posebnom pohvalom".

Najvažnija razlika u odnosu na sadašnje uređenje predloženo je ograničenje broja izlazaka na pravosudni ispit na najviše pet puta, nakon čega kandidat trajno gubi pravo polagati pravosudni ispit.

Za korporativne pravnike koji su s radom na pravnim poslovima započeli prije stupanja na snagu novog Zakona iznimno su važne prijelazne i završne odredbe, odnosno odredba Prijedloga Zakona koja predviđa da isti uvjete za pristupanje pravosudnom ispitu stječu prema novom Zakonu.

Nadalje je Prijedlogom Zakona predviđeno da svi koji su do stupanja na snagu novog Zakona stekli uvjete za polaganje pravosudnog ispita, isti polažu prema Zakonu o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu (NN 84/08, 75/09) do 31.12.2017. Prijedlogom Zakona predviđeno je da od 01. siječnja 2018. godine svi kandidati, bez obzira po kojem su zakonu stekli uvjete za polaganje pravosudnog ispita, ispit polažu prema novom Zakonu.

Iz Obrazloženja Prijedloga Zakona proizlazi da je razlog za ovakvo uređenje prijelaznih i završnih odredbi činjenica da su novi uvjeti povoljniji za kandidate, dok se u odnosu na osobe koje su već stekle uvjete po starom zakonu štite njihova legitimna očekivanja da ispit polažu po starom zakonu.

Zaključno, Prijedlog Zakona u bitnom mijenja uvjete za pristup pravosudnom ispitu i strukturu samog ispita. Predlaže se kolegama uključiti na stranicu eSavjetovanja i pratiti prijedloge propisa poput Prijedloga Zakona o pravosudnom ispitu. Svi komentari i sugestije koji mogu poboljšati uvjete svih kolega, a osobito korporativnih pravnika za polaganje pravosudnog ispita su dobrodošli i poželjni.

Pripremila: Ivana Gabrić, Končar - Energetika i usluge, d.o.o.

3. Pilot projekt e-upis u zemljišne knjige

Pilot projekt e-upis u zemljišne knjige započeo je 15. veljače 2017. i traje 30 dana, a u njemu sudjeluju zemljišnoknjižni odjel Općinskog suda u Osijeku i zemljišnoknjižni odjel Općinskog suda u Velikoj Gorici te javni bilježnici i odvjetnici u tim gradovima, imenovani od strane Hrvatske javnobilježničke komore i Hrvatske odvjetničke komore.

Projekt e-upisa dio je sveobuhvatne reforme objedinjavanja gruntovnica i katastra u Hrvatskoj koji će se provoditi u sljedeće četiri godine.

Prijedlog za upis u zemljišne knjige podносит će javni bilježnici i odvjetnici, a uvođenjem e-upisa u zemljišne knjige želi se ubrzati postupak i omogućiti građanima da, nakon što potpišu kupoprodajni ugovor i ovjere ga kod javnog bilježnika, ugovor putem javnog bilježnika ili odvjetnika elektronski prosljede na provedbu u zemljišnoknjižni odjel općinskog suda. Nakon što zemljišnoknjižni odjel općinskog suda zaprimi zahtjev za upis i provede ga, zemljišnoknjižni izvadak građani mogu dobiti kod javnog bilježnika ili odvjetnika. Npr. pri zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog suda u Osijeku postupak uknjižbe uobičajeno traje 3 dana, dok je u

Hrvatskoj prosjek uknjižbe 26 dana. Također, cilj ovog sustava je smanjenje troškova građana potrebnih za uknjižbu nekretnine kupljene izvan mjesta stanovanja.

Naravno, oni koji to žele, i dalje mogu uknjižbu odrađivati osobno.

Odredbama važećeg Zakona o zemljišnim knjigama predviđeno je da prijedloge za upise u zemljišne knjige mogu podnositi javni bilježnici i odvjetnici. Pravilnikom o tehničkim i drugim uvjetima elektroničkog poslovanja u zemljišnim knjigama uređuje se e-upis pa tako i podnošenje prijedloga za upise u zemljišne knjige elektroničkim putem.

Dakle, postojeće zakonsko uređenje ne predviđa uvjete pod kojima bi korporativni pravnici bili ovlašteni korisnici u postupcima podnošenja prijedloga za upis u zemljišne knjige te u postupcima izdavanja verificiranih zemljišnoknjižnih izvadaka elektroničkim putem na koji način se u potpunosti ignorira gospodarstvo. Kako se Udruga korporativnih pravnika još 2015. obratila Hrvatskoj gospodarskoj komori sa zamolbom da se trgovačkim društvima omogući dostupnost javnih podataka elektroničkim putem kao npr. izvadci iz zemljišnih knjiga, sudskog registra i sl., valjalo bi ovu problematiku aktualizirati i putem Udruge i/ili Zajednice pravnika članica Hrvatske gospodarske komore uputiti dopis Ministarstvu pravosuđa s dodatnim zahtjevom za omogućavanje e-upisa Hrvatskoj gospodarskoj komori/trgovačkim društvima/korporativnim pravicima.

U pilot projektu radi se na produkciji ZIS-a (Zajedničkog informacijskog sustava zemljišnih knjiga i katastra). Riječ je o redovnim predmetima koji će se elektronički zaprimati u zemljišnoknjižnom odjelu i imat će punu funkcionalnost.

Kroz pilot projekt očekuje se prikupljanje eventualnih primjedbi i komentara na aplikaciju elektroničkog podnošenja prijedloga kako bi od 15. ožujka 2017. ovakav način upisa u zemljišne knjige mogao biti omogućen u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Funkcionalnost e-upisa u zemljišne knjige jedna je od funkcionalnosti razvijanih i financiranih kroz projekt IPA 2008 „One stop shop“ od strane Europske unije, ukupne vrijednosti 553.000,00 EUR.

Pripremila: Dalija Bat, dipl.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

4. Test razmjernosti u parnicama za iseljenje neovlaštenih stanara

Pravo na nepovredivost doma uvijek je vrlo zanimljiva tema, posebno u zemljama s čestim krizama, bilo gospodarskim, tranzicijskim ili čak ratnim kao što se to može reći za Lijepu našu. Vezano uz temu ovog članka bitno je istaknuti **Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda** koju je Republika Hrvatska ratificirala dana 7.11.1997. god. te od tog dana navedeni međunarodni ugovor predstavlja **dio unutarnjeg pravnog poretka** i po pravnoj snazi je iznad hrvatskih zakona.

Posljedično, nakon ratifikacije, sva su **državna tijela Republike Hrvatske obvezna Konvenciju izravno primjenjivati u svome radu**. Isto tako, i **domaći sudovi** obvezni su prvi pružiti zaštitu konvencijskim pravima pojedinaca. U slučaju kada takva zaštita pred domaćim tijelima izostane, zaštitu povrijeđenim pravima pružit će **Europski sud za ljudska prava**. Upravo među najvažnijim pravima zajamčenim Konvencijom, posebno mjesto zauzima **pravo na poštivanje osobnog i obiteljskog života**, koje je propisano čl. 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda:

Pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života

čl. 8.

1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Ova odredba domaćim tijelima nameće **obveze materijalne i procesne naravi** – domaća tijela prije svega moraju poštivati dom pojedinca. Međutim, domaća tijela moraju svakom pojedincu pružiti zaštitu u situacijama kada je to potrebno. Preduvjet ispunjenja ovih obveza jest dobro **poznavanje značenja pojmova** iz navedenog čl. 8. Konvencije, te **opsega prava na dom kako je definiran kroz praksu Europskog suda**.

Test razmjernosti je praktični odgovor na pitanje: Je li **nalog za iseljenje neovlaštenog korisnika** predstavlja **neopravdano miješanje u njegovo pravo na dom**?

Miješanje je u načelu zabranjeno i predstavlja svaki čin državne vlasti kojim se pravo na dom ograničava (npr. pretraga prostorija, prekomjerna buka i druge imisije) ili oduzima (npr. presuda za iseljenje, čak i kada još nije izvršena ili kada stanar dobrovoljno iseli prije provedbe ovrhe!), ali i propust države da zaštiti prava pojedinca od miješanja trećih osoba.

Međutim, uz ispunjenje određenih pretpostavki miješanje neće predstavljati povredu Konvencije. Prva od tri pretpostavke je da miješanje **treba proizlaziti iz propisa** (npr. Zakon o vlasništvu). No, postojanje druge pretpostavke usmjerenosti miješanja na **postizanje „legitimnog cilja“** (poput zaštite prava trećih i zadovoljenja stambenih potreba građana), uz postojanje treće pretpostavke **nužnosti miješanja u demokratskom društvu** (jer npr. postoji neodgodiva društvena potreba kad se „legitimni cilj“ ne može postići primjenom blaže mjere, kad vlasnik ili korisnik stana nema na raspolaganju drugi smještaj, niti ga je u mogućnosti osigurati) prosuđuje se primjenom testa razmjernosti, pa se iz tog razloga daje domaćem sudu sloboda procjene koja mora biti izražena u obrazloženju odluke.

Negativni odgovor na bilo koje od navedenih pretpostavki znači da je iseljenje protivno Konvenciji odnosno neopravdano, kao u sljedećem primjeru:

Bjedov protiv Hrvatske, § 66

„Svakoj bi osobi kojoj prijete rizik od miješanja u njezino pravo na dom, načelno trebalo biti omogućeno da nezavisni sud ocijeni razmjernost i razumnost mjere s obzirom na mjerodavna načela sadržana u čl. 8. Konvencije, neovisno o tome što ta osoba nema, temeljem domaćeg prava, pravo stanovati u stanu“.

Odluke Europskog suda u predmetima iseljenja neovlaštenih korisnika u dosadašnjoj praksi odnose se isključivo na slučajeve kada je iseljenje neovlaštenih posjednika tražila država ili jedinice lokalne vlasti (kao npr. Bjedov vs Hrvatska; McCann vs UK). Pritom treba naglasiti da se trgovačka društva u vlasništvu države u konvencijskom smislu smatraju državom.

Pripremio: Hrvoje Herceg, dipl.iur., Energetika i usluge, d.o.o.

5. Europski nalog za blokadu računa

Dana 18.01.2017. godine na snagu je stupila Uredba (EU) br. 655/2014 od 15.05.2014. o uspostavi postupka za europski nalog za blokadu računa (nadalje: Uredba). Uredba je na snazi u svim članicama EU osim Danske i Ujedinjenog Kraljevstva. Uz Uredbu je bitna i Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1823 od 10.10.2016. o uspostavi obrazaca (nadalje: Provedbena uredba).

Uredbom se uspostavlja postupak Unije kojim se vjerovniku omogućuje ishođenje naloga kojim se sprječava ugrožavanje naknadnog izvršenja tražbine vjerovnika. Analognu zaštitu u okviru nacionalnog prava pružaju prethodne i privremene mjere sukladno Ovršnom zakonu.

U nastavku se ukratko izlaže sadržaj Uredbe.

Primjena

Uredba se primjenjuje na novčane tražbine u građanskim i trgovačkim stvarima, u prekograničnim slučajevima i bez obzira na vrstu suda. Ne primjenjuje se na npr. porezne, carinske, administrativne stvari, tražbine prema dužniku u odnosu na kojeg je pokrenut stečajni postupak, postupak likvidacije ili analogan postupak, arbitražu. Također, Uredba se ne primjenjuje na bankovne račune koji su izuzeti od pljenidbe u okviru prava države članice u kojoj se vodi račun.

Uvjet za prekograničnost jest da se bankovni račun ili računi koje treba blokirati putem naloga za blokadu vode u državi članici koja nije država članica suda kojem je podnesen zahtjev za nalog za blokadu ili država članica u kojoj vjerovnik ima domicil.

Nadležnost i pokretanje postupka

Nalog za blokadu na raspolaganju je vjerovniku prije nego što pokrene postupak u državi članici protiv dužnika o meritumu stvari ili u bilo kojoj fazi tijekom takvog postupka sve do donošenja presude ili odobrenja ili sklapanja sudske nagodbe te nakon što vjerovnik u državi

članici ishodi presudu, sudsku nagodbu ili vjerodostojnu ispravu kojom se od dužnika zahtijeva isplata tražbine vjerovnika (nadalje: odluke).

Kada vjerovnik još nije pribavio odluku, za izdavanje naloga za blokadu nadležni su sudovi države članice koji imaju nadležnost za odlučivanje o meritumu stvari. Nakon što je vjerovnik već ishodio presudu ili sudsku nagodbu, za izdavanje naloga za blokadu za tražbinu nadležni su sudovi države članice u kojoj je presuda izdana ili je sudska nagodba odobrena ili sklopljena. Kada je vjerovnik ishodio vjerodostojnu ispravu, za izdavanje naloga za blokadu za tražbinu navedenu u toj ispravi nadležni su sudovi određeni u tu svrhu u državi članici u kojoj je ta isprava sastavljena.

Sud izdaje nalog za blokadu kada je vjerovnik podnio dovoljno dokaza da sud uvjeri da postoji hitna potreba za zaštitnom mjerom jer postoji stvarna opasnost da će bez takve mjere naknadno izvršenje biti spriječeno ili znatno otežano. Kada vjerovnik još nije u državi članici ishodio odluku kojom se od dužnika zahtijeva isplata tražbine vjerovnika, također podnosi dovoljno dokaza da sud uvjeri u vjerojatnost svog uspjeha.

Dužnika se ne obavješćuje o zahtjevu za nalog za blokadu niti ga se saslušava prije izdavanja naloga.

Zahtjevi za nalog za blokadu podnose se putem obrasca predviđenog u Provedbenoj uredbi.

Dužnost pokretanja postupka o meritumu

Kada je vjerovnik podnio zahtjev za izdavanje naloga za blokadu prije pokretanja postupka o meritumu stvari, on je dužan pokrenuti taj postupak i dokaz dostaviti sudu kojem je podnesen zahtjev za izdavanje naloga za blokadu u roku od 30 dana od datuma na koji je podnio zahtjev ili u roku od 14 dana od datuma izdavanja naloga, ovisno o tome koji je datum kasniji. Sud može na zahtjev dužnika produljiti taj rok kako bi stranama omogućio da se nagode u vezi s tražbinom.

Davanje osiguranja i odgovornost za štetu

Prije izdavanja naloga za blokadu u slučaju kada vjerovnik još nije ishodio odluku, sud će u pravilu zahtijevati od vjerovnika osiguranje. U slučaju kada je vjerovnik već ishodio odluku, sud može prije izdavanja naloga od vjerovnika zahtijevati da dade osiguranje.

Vjerovnik je odgovoran za bilo kakvu štetu prouzročenu dužniku nalogom za blokadu zbog pogreške od strane vjerovnika. Teret dokazivanja snosi dužnik.

Pribavljanje podataka o banci i računu

Kada je vjerovnik u državi članici ishodio izvršivu odluku kojom se od dužnika zahtijeva isplata tražbine vjerovnika te ima razloga vjerovati da dužnik ima jedan ili više računa u banci u određenoj državi članici, ali ne zna podatke o banci ni računu, on može zatražiti da sud kojem je podnesen zahtjev za nalog za blokadu od tijela za informacije države članice izvršenja zatraži dobivanje informacija potrebnih za omogućavanje identifikacije banke ili računa dužnika. Vjerovnik može podnijeti zahtjev kada odluka koju je ishodio još uvijek nije izvršiva i ako je iznos koji treba blokirati znatan, ako dostavi dostatne dokaze da postoji hitna potreba za informacijama o računu.

Zabrana podnošenja više naloga istovremeno

Vjerovnik ne smije na nekoliko sudova istodobno podnositi paralelne zahtjeve za nalog za blokadu protiv istog dužnika s ciljem osiguravanja iste tražbine.

Rokovi

Kada vjerovnik još nije ishodio odluku, sud donosi svoju odluku do kraja desetog radnog dana nakon što je vjerovnik podnio ili dopunio svoj zahtjev, a kada je vjerovnik već ishodio odluku, do kraja petog radnog dana. U slučaju provođenja rasprave, odluku donosi do kraja petog radnog dana nakon održavanja rasprave.

Žalba

Vjerovnik ima pravo na žalbu protiv svake odluke suda kojom je njegov zahtjev za nalog za blokadu u cijelosti ili djelomično odbijen. Takva žalba podnosi se u roku od 30 dana od datuma na koji je vjerovnik obaviješten o odluci sudu koji je dotična država članica priopćila Komisiji.

Izvršenje

Nalog za blokadu izdan u jednoj državi članici u skladu s Uredbom priznaje se u drugim državama članicama bez potrebe za bilo kakvim posebnim postupkom te je izvršiv u drugim državama članicama bez potrebe za izjavom o izvršivosti.

Nalog za blokadu izvršava se u skladu s postupcima primjenjivima na izvršenje istovrsnih nacionalnih naloga u državi članici izvršenja.

Banka ili drugi subjekt odgovoran za izvršenje naloga u državi članici izvršenja do kraja trećeg radnog dana nakon provedbe naloga za blokadu dužni su izdati izjavu s podacima jesu li i u kojoj su mjeri sredstva na računu ili računima dužnika blokirana i, ako jesu, s kojim je datumom nalog proveden. U iznimnim okolnostima, izjava se može dati do kraja osmog radnog dana nakon provedbe naloga.

Vjerovnik je dužan poduzeti potrebne korake kako bi osigurao oslobođenje bilo kojeg iznosa koji, nakon provedbe naloga za blokadu, premašuje iznos određen u nalogu za blokadu kada nalog obuhvaća nekoliko računa u istoj državi članici ili u različitim državama članicama ili kada je nalog izdan nakon provedbe jednog ili više istovrsnih nacionalnih naloga protiv istog dužnika i s ciljem osiguranja iste tražbine.

Posebni slučajevi

Sredstva na računima čiji nositelj nije isključivo dužnik ili je njihov nositelj treća strana u ime dužnika ili dužnik u ime treće strane, mogu se blokirati na temelju Uredbe samo u onoj mjeri u kojoj mogu biti predmetom blokade na temelju prava države članice izvršenja.

Iznosi koji su izuzeti od pljenidbe na temelju prava države članice izvršenja izuzeti su od blokade na temelju Uredbe.

Oslobođenje sredstava i prekid izvršenja

Na zahtjev dužnika, sud koji je izdao nalog za blokadu može narediti oslobađanje blokiranih sredstava ili prekinuti izvršenje ako dužnik dade odgovarajuće osiguranje.

Zaključno, prakse u predmetima europskog naloga za blokadu računa u Hrvatskoj još nema jer je Uredba nedavno stupila na snagu, ali bit će zanimljivo pratiti primjenu Uredbe i međusobnu suradnju sudova, FINA-e i banaka u provedbi europskih naloga za blokadu računa. Svim potencijalnim vjerovnicima se posebno napominje da trebaju paziti na računanje rokova iz ove Uredbe jer članice EU različito tretiraju dan predaje pošti kao dio roka.

Izvori: Uredba (EU) br. 655/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi postupka za europski nalog za blokadu računa kako bi se pojednostavila prekogranična naplata duga u građanskim i trgovačkim stvarima
Provedbena uredba Komisije (EU) 2016/1823 od 10. listopada 2016. o uspostavi obrazaca koji se navode u Uredbi (EU) br. 655/2014

Pripremila: Ivana Gabrić, Končar - Energetika i usluge, d.o.o.

6. Prijedlog Zakona o postupcima naknade štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja

U Republici Hrvatskoj područje zaštite tržišnog natjecanja uređeno je Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (NN br. 80/13 i 79/09; nastavno: ZZTN), dok je naknada štete uređena u općem propisu odnosno Zakonu o obveznim odnosima (NN br. 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15). No, uočeno je u praksi da oštećene stranke rijetko kada traže naknadu štete koju su pretrpjele zbog povrede prava tržišnog natjecanja i to neovisno o tome je li Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja donijela odluku o povredi ili te odluke nije bilo.

Ovakva praksa je slična u cijeloj Europskoj uniji, stoga je Europska komisija još 2004. godine potaknula rad na ujednačavanju pravila o naknadi štete, kao i olakšavanju položaja oštećenika u tim postupcima, a s ciljem da se omogući žrtvama povreda prava tržišnog natjecanja ostvarivanje naknade štete. Privatna provedba predstavlja drugu stranu učinkovite zaštite povrede prava tržišnog natjecanja koja se u potpunosti ostvaruje kombinacijom javne i privatne provedbe.

Rezultat tog rada je Direktiva 2014/104 EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja država članica i Europske unije (SL L 349/1, 5.12.2014.; nastavno: Direktiva). Navedena pravila su kod nas implementirana u Zakon o postupcima naknade štete zbog povrede prava tržišnog natjecanja (nastavno: Zakon) kojim se detaljno uređuju pitanja uređena Direktivom.

Cilj Zakona je osigurati oštećenikima kojima je šteta nastala povredom europskog ili nacionalnog prava tržišnog natjecanja dobivanje pune kompenzacije povrede koju su pretrpjeli neovisno o tome da li je nadležno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja (Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, Europska komisija i dr.) donijelo odluku o povredi prava tržišnog

natjecanja ili takve odluke nema. Također, donošenjem Zakona u smislu Direktive želi se povećati postizanje ravnoteže između javne i privatne provedbe prava tržišnog natjecanja i postizanje ujednačenosti materijalnih i procesnih pravila u ostvarivanju prava na naknade štete po osnovi povrede prava tržišnog natjecanja. Zakon ima za cilj osigurati da svaka fizička ili pravna osoba koja je pretrpjela štetu prouzročenu povredom prava tržišnog natjecanja može zahtijevati i dobiti potpunu naknadu za tu štetu.

Navedeni Zakon pridonijet će učinkovitom tržišnom natjecanju jer će omogućiti da se u Republici Hrvatskoj potaknu postupci za naknade štete zbog povreda prava tržišnog natjecanja kojih za sada gotovo nema na trgovačkim sudovima. Time se postiže da javnopravnu provedbu zaštite tržišnog natjecanja (utvrđivanje povrede i sankcioniranje) slijedi privatnopravna provedba (naknade štete nastale tom povredom) čime se potiče učinkovita zaštita tržišnog natjecanja.

Direktiva odnosno Zakon donose pravila koja olakšavaju oštećenim osobama naknadu štete koju su pretrpjeli zbog povrede prava tržišnog natjecanja i to kako osobama koje su pretrpjele štetu od svog ugovornog partnera tako i osobama koje su tzv. indirektni kupci odnosno oni koji su pretrpjeli štetu jer je povećanje cijene zbog povrede tržišnog natjecanja preneseno dalje na njih.

Zakonom se detaljno uređuju pitanja otkrivanja dokaza u postupcima za naknade štete pred nadležnim trgovačkim sudovima, zaštita povjerljivih informacija i otkrivanja dokaza koji se nalaze u spisu predmeta tijela nadležnog za tržišno natjecanje. Posebnom odredbom se određuje ograničenje korištenja i otkrivanja tih dokaza, prije svega, zaštita od otkrivanja izjava poduzetnika pokajnika, a predviđene su i novčane kazne zbog povrede pravila o otkrivanju dokaza. Nadalje, uređuje se i učinak odluka tijela nadležnih za zaštitu tržišnog natjecanja o povredi prava tržišnog natjecanja usvojenih u nacionalnim postupcima za naknadu štete kada je pravomoćna odluka donesena u drugoj državi članici. Ostalim odredbama obuhvaćena su pitanja zastare, zastoja postupka i solidarne odgovornosti poduzetnika koji su povrijedili pravo tržišnog natjecanja zajedničkim postupcima. Posebnim poglavljem uređeno je prenošenje prekomjernih cijena na izravne i neizravne kupce, obrana prenošenjem i postupci naknade štete oštećenika s različitih razina lanca opskrbe. Posljednja dva poglavlja zakona uređuju pitanje izračuna visine iznosa štete od strane nadležnih trgovačkih sudova, te sporazumno rješavanje sporova.

Javna rasprava o Prijedlogu Zakona bila je otvorena do 8. prosinca 2016. godine na središnjem državnom portalu „e-Savjetovanja“. Zakon još uvijek nije donesen niti je na dnevnom redu Hrvatskog Sabora, ali to ne znači da oštećenici ne mogu potraživati naknadu štete pred sudom. Naime, Direktiva važi i primjenjuje se u svim zemljama članicama od 27. prosinca 2016. godine te će nadležni trgovački sud morati uzeti u razmatranje tužbe koje podnesu fizičke i pravne osobe koje se smatraju oštećenima povredom prava tržišnog natjecanja.

Pripremila: Dalija Bat, dipl.iur., Končar - Elektroindustrija, d.d.

Pozivamo Vas da se aktivirate!
Pišite nam, predlažite, dopunjavajte
Vaš i naš Newsletter – kao i web stranicu.

U Zagrebu, veljača 2017. godine

Udruga korporativnih pravnika

www.udruga-korporativnih-pravnika.hr